

ня повноважень органами місцевого самоврядування. Це стосується мови роботи, актів, діловодства і документації, мови взаємовідносин цих органів тощо (абзац четвертий п. 3 мотивувальної частини). Виходячи з цього, Конституційний Суд України дійшов висновку, що українська мова як державна є обов'язковим засобом спілкування на всій території України при використанні органами місцевого самоврядування (абзац перший п. 1 резолютивної частини).

Разом із тим, Конституційний Суд України відзначив, що поряд з державною мовою при здійсненні повноважень органами місцевого самоврядування можуть використовуватися російська та інші мови національних меншин у межах і порядку, що визначаються законами України (абзац другий п. 1 резолютивної частини).

Важливе значення у визначенні мови, яка застосовується в публічно-самоврядній практиці має «Європейська хартія регіональних мов або мов меншин» від 5 листопада 1992 року. Основною задачею цього документа є підтримка і розвиток лінгвістичного і культурного різноманіття в Європі. Ряд положень Хартії регіональних мов стосується застосування регіональних мов чи мов меншин при здійсненні місцевого самоврядування, зокрема, підпункти «а», «с», «ф» п. 2 ст. 10.

Хоча Хартія була ратифікована Законом України «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов національних меншин» від 15 травня 2003 року із застереженнями, тим не менше її ратифікація є важливим чинником, що сприяє збереженню і розвитку лінгвістичної розмаїтості в Україні. На думку Л. О. Кудрявцевої, ратифікація Хартії регіональних мов не вирішує усіх мовних проблем в Україні, однак це дає хорошу правову основу для подальшої законотворчості – для підготовки нового закону про мови.

Незважаючи на зовні значну правову базу для вирішення питання про мову, яка застосовується в публічно-самоврядній практиці, в існуючому вигляді вона не може належним чином врегулювати це питання.

Бондаренко І. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри конституційного права*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Конституція України передбачає можливість добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл з метою більш ефективної організації здійснення місцевого самоврядування. Стаття 6 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» конкретизує зазначену норму Конституції, встановлюючи, що територіальні громади сусідніх сіл можуть об'єднуватися в одну територіальну громаду, створювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати єдиного сільського голову.

Частиною 3 статті 6 зазначеного закону встановлюються організаційні засади об'єднання громад – добровільне об'єднання територіальних громад відбувається за рі-

шенням місцевих референдумів відповідних територіальних громад сіл, яке є наданням згоди на створення спільних органів місцевого самоврядування, формування спільного бюджету, об'єднання комунального майна.

У літературі зауважується, що застосована у ч. 3 ст. 6 Закону конструкція породжує питання, чи термін «спільні органи місцевого самоврядування» є тотожним терміну «єдині органи», що означає «надання згоди на створення», кому ця згода надається і яким чином реалізується, хто і як формулює питання на місцевий референдум, як він проводиться, що відбувається після його проведення, як приймаються рішення про нову громаду, як визначається назва, яка роль держави у цьому процесі.

Думається, що з метою регламентації правовідносин, пов'язаних з об'єднанням жителів кількох сіл в одну територіальну громаду необхідним є прийняття відповідного закону, який встановить особливості проведення відповідного референдуму про об'єднання, рекомендований перелік питань, які виносяться на референдум, порядок створення відповідних (спільних) органів місцевого самоврядування, порядок правонаступництва, порядок визначення адміністративного центру тощо.

З цією метою було розроблено та внесено на розгляд парламенту декілька законопроектів, зокрема, проекти Законів «Про державну підтримку об'єднання територіальних громад» та «Про об'єднання територіальних громад». Треба констатувати, що, на жаль, дані законопроекти (у їхньому поточному варіанті) не можуть виступати актами, які встановлять відповідний порядок, оскільки вищезазначені питання у цих проектах врегульовані недостатньо, проекти мають неузгодженості з Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Так, визначена у проекті Закону «Про державну підтримку об'єднання територіальних громад» процедура ініціювання та призначення місцевого референдуму суперечить положенням гл. II Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми», яким чітко визначена процедура призначення місцевих референдумів, в тому числі порядок утворення ініціативної групи, порядок і строки збирання підписів ініціативними групами, порядок винесення питання щодо призначення місцевого референдуму на розгляд сесії відповідної місцевої ради.

Проект Закону «Про об'єднання територіальних громад» взагалі не містить положень щодо регулювання особливостей проведення відповідних референдумів, закріплюючи при цьому суперечливе положення, що такі референдуми проводяться одночасно. Крім того, даний проект закону передбачає можливість прийняття відповідного рішення про об'єднання безпосередньо органами місцевого самоврядування.

В цілому, системні положення запропонованих проектів Закону щодо визначення вирішальної ролі органів державної влади, зокрема, уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань регіональної політики, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних державних адміністрацій або Кабінету міністрів України і облдержадміністрацій (другий законопроект), у методичному, організаційному забезпеченні процесу об'єднання сіл в одну територіальну громаду, що містить ознаки втручання державних органів влади у місцеве самоврядування.

Наглядними у даному випадку є ст. ст. 5, 11 проекту Закону «Про об'єднання територіальних громад», відповідно до яких сільський, селищний, міський голова звертаєть-

ся до відповідних сільських, селищних, міських голів сусідніх територіальних громад з пропозицією розпочати процедуру об'єднання територіальних громад згідно із затвердженим Кабінетом Міністрів України перспективним планом формування громад відповідного регіону, які розробляються місцевими органами виконавчої влади.

Також не відповідають Конституції України положення даного проекту Закону, відповідно до яких в одну територіальну громаду можуть об'єднуватись, у тому числі, територіальні громади міст, оскільки ст. 140 Конституції України передбачає лише один спосіб об'єднання територіальних громад – добровільне об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл. Таким чином, розробка процедури об'єднання територіальних громад міст стане можливим лише після внесення відповідних змін до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Законопроекти містять й інші недоліки: відбувається отождолення категорій «територіальна громада» та «адміністративно-територіальна одиниця», суперечливим є положення щодо ініціювання відповідного об'єднання, потребують додаткового регулювання питання правонаступництва тощо.

З урахуванням зазначеного можна зробити висновок, що процедурні питання об'єднання територіальних громад, безумовно, потребують додаткового врегулювання. Проекти законів, розроблені на даний час, не містять належного правового регулювання відповідних питань та, у цілому, спрямовані на надання державним органам домінуючого значення у відповідних питаннях, а тому потребують доопрацювання. Вважаємо, що при цьому необхідно врахувати пропозиції органів місцевого самоврядування.

Кулі К. К.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри конституційного права*

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СОЦІАЛЬНЕ ЗАМОВЛЕННЯ В МІСТІ ОДЕСІ ТА В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Поряд із державним рівнем правового регулювання механізму соціального замовлення, який передбачає нормативно-правові засади для впровадження механізму соціального замовлення, розташованих в Конституції України, законах України, постановах Кабінету Міністрів України, указах Президента України, існує ще і локальний рівень, тобто соціальне замовлення регламентується актами локального регулювання, а саме Положеннями про соціальне замовлення в регіонах України.

Пропонуємо зробити порівняльно-правову характеристику Положення про соціальне замовлення в м. Одесі та Положення про соціальне замовлення в Одеській області, виділити їх переваги та недоліки.

Перше Положення про соціальне замовлення з'явилося у 2000 році в м. Одесі, тобто з цього моменту механізм соціального замовлення як організаційно-правова інновація в системі місцевого самоврядування почав впроваджуватися у практику роботи Одеської